

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Σταμάτη Χρυσολούρη, Διπλ. Μηχανικού

Ἡ οικονομικὴ ἀνάπτυξη μιᾶς χώρας ἔχει τόσο ἄμεση σχέση μὲ τὶς ἐπενδύσεις παγίου κεφαλαίου, ὥστε τὶς περισσότερες φορές ταυτίζεται ἐννοιολογικὰ μὲ ἐκείνη. Καὶ τοῦτο εἶναι ἀπόλυτα σωστό. Ἡ παραγωγή ἀγαθῶν, τόσο ἢ πρωτογενῆς ὅσο καὶ ἢ μεταποίηση, ἐξαρτᾶται ἀπὸ δύο συντελεστές: α) τὸ ὕψος τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας καὶ β) τὴν παραγωγικότητα τῆς ἐργασίας. Ἡ αὔξηση τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ προϋποθέτει τὴ δημιουργία περισσότερων εὐκαιριῶν παραγωγικῆς ἀπασχόλησης, πρᾶγμα πού συνδέεται ἄμεσα μὲ τὴν ἐπένδυση παγίου κεφαλαίου. Ἀλλὰ καὶ ἡ αὔξηση τῆς παραγωγικότητας τῆς ἐργασίας ἀπαιτεῖ διαρκῆ ἀνανέωση τοῦ μηχανικοῦ ἐξοπλισμοῦ καὶ τὴν ἐπέκταση τῆς μηχανοποίησης σὲ ὅλες τὶς ἐργασίες μέχρι καὶ τὴν αὐτοματοποίηση, πρᾶγμα πού συνεπάγεται καὶ πάλι ὄλο καὶ μεγαλύτερες ἐπενδύσεις τόσο σὲ μέσα παραγωγῆς ὅσο καὶ σὲ ἔργα ὑποδομῆς.

Ἀλλὰ ἂν ὑπάρχει μιὰ ἄμεση καὶ ἀμφιμονοσήμαντη σχέση ἀνάμεσα στὶς ἐπενδύσεις παγίου κεφαλαίου καὶ τὴν οικονομικὴ ἀνάπτυξη, δηλ. τὴν αὔξηση τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος, δὲν ὑπάρχει τὸ ἴδιο μιὰ εὐθεία ἀντιστοιχία ἀνάμεσα στὴν αὔξηση αὐτῆ καὶ τὸ πραγματικὸ ἐπίπεδο εὐημερίας τοῦ λαοῦ, πού πρέπει νὰ εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς προσπάθειας γιὰ οἶκον. ἀνάπτυξη. Πολλὲς φορές μάλιστα μπορεῖ νὰ πηγαίνει ἀντίστροφα: νὰ αὐξάνει τὸ ἐθν. προϊόν καὶ νὰ κατεβαίνει τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ, ἐνῶ τὸ «κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα» — ἕνας καθαρὰ στατιστικὸς ἀριθμὸς — θὰ δείχνει ἄνοδο.

Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος πού κατὰ τὴ μελέτη τῆς πολιτικῆς ἐπενδύσεων, θὰ πρέπει νὰ πάρουμε ὑπ' ὄψη, ὄχι μόνο τὴν ἀπόλυτη αὔξηση τῆς ἐθν. παραγωγῆς ἀλλὰ πῶς αὐτὴ ἢ πολιτικὴ θὰ ἐξασφαλίζει καὶ τὴ δικαιότερη, τὴν πλατύτερη διανομὴ τοῦ προϊόντος. Τὸ πῶς δηλ. θὰ ἐπωφεληθοῦν ὅσο γίνεται περισσότεροι ἀπὸ τὴν οικονομικὴ ἀνάπτυξη.

Ἀποβλέποντας μόνο στὴν αὔξηση τῆς παραγωγικότητας τῆς ἐργασίας σὰν μέσου γιὰ τὴν αὔξηση τοῦ ἐθν. προϊόντος, μπορεῖ

νὰ πετύχουμε τὸ σκοπὸ μας — τὴν αὔξηση τοῦ ἐθν. εἰσοδήματος — ἀλλὰ τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ δὲν πρόκειται νὰ βελτιωθεῖ: ἀπλῶς οἱ πλούσιοι θὰ γίνουν πλουσιώτεροι καὶ οἱ φτωχοί, ἂν δὲν γίνουν ἀπόλυτα φτωχότεροι, θὰ μείνουν στὸ ἴδιο ἐπίπεδο δηλ. σὲ σχετικὰ χαμηλότερο.

Ἀντίθετα, ἐπιδιώκοντας τὴ γενίκευση τῆς ἀπασχόλησης — τὴν αὔξηση τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ — χωρὶς παράλληλη ἀνύψωση τῆς παραγωγικότητας, ἀμβλύνουμε βέβαια τὶς ὀξείες ἐσωτερικὲς ἀντιθέσεις στὴ διανομὴ, ἀλλὰ διατηροῦμε τὴν ἀνισότητα τῆς ἀμοιβῆς τῆς ἐργασίας ἀνάμεσα στὸ λαὸ μας καὶ στοὺς λαοὺς τῶν οἶκον. ἀνεπτυγμένων χωρῶν, καὶ ἐπιδεινώνουμε τὴν κατάσταση τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν.

Γίνεται ἔτσι φανερό, ὅτι ἡ προσπάθεια γιὰ οἶκον. ἀνάπτυξη, θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἀμφίπλευρη: πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς αὔξησης τῆς παραγωγικότητας τῆς ἐργασίας καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς δημιουργίας νέων εὐκαιριῶν παραγωγικῆς ἀπασχόλησης, δηλ. αὔξηση τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἀναστολὴ τοῦ ρεύματος τῆς μετανάστευσης. Στὸ σημεῖο αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νὰ τονίσουμε ἰδιαίτερα τὸ διαφορετικὸ χαρακτῆρα πού ἔχει ἀναγκαστικὰ ἢ προσπάθεια οικονομικῆς ἀνάπτυξης σὲ διάφορες ἐθνικὲς οικονομίες, ἀνεπτυγμένες καὶ μὴ.

Ἄν παραστήσουμε μὲ Π τὸν ὄγκο παραγωγῆς σὲ ἕνα τομέα παραγωγῆς, μὲ ϵ τὸν ἀντίστοιχο χρόνο ἐργασίας καὶ μὲ σ τὸν συντελεστὴ παραγωγῆς (παραγωγικότητα) τότε εἶναι:

$$\Pi = \epsilon \cdot \sigma$$

Κατὰ συνέπεια, ἂν Π εἶναι ὁ συνολικὸς ὄγκος τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς θὰ εἶναι: $\Pi = \sigma_1 \cdot \epsilon_1 + \sigma_2 \cdot \epsilon_2 + \sigma_3 \cdot \epsilon_3 + \dots = \sum \epsilon \nu$ ($\nu = 1, 2, 3, \dots$)

Εἶναι προφανές ὅτι ἡ παραγωγή αὐξάνεται συνεχῶς μὲ τὴν αὔξηση καὶ τῶν δύο παραγόντων $\Sigma \nu$ καὶ $\sigma \nu$.

Τὸ ἄθροισμα ὁμῶς $E = \epsilon_1 + \epsilon_2 + \epsilon_3 + \dots$ $\Sigma \nu$ περιορίζεται ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ φυσικοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ, ἐνῶ οἱ συντελεστές σ_1 μποροῦν νὰ αὐξάνουν ἀπεριόριστα σὲ τιμὴ

Άλλοι ταχύτερα (δευτερογενής παραγωγή) κι' άλλοι βραδύτερα (πρωτογενής παραγωγή).

Το πρόβλημα τώρα μιᾶς αναπτυγμένης οικονομικῆς χώρας πού ἔχει ἤδη μεγιστοποιήσει τόν παράγοντα Ε θρίσκειται στό νά αὐξάνει συνεχῶς τούς συντελεστῆς σν ἀπό τή μιᾶ μεριά μέ τή βοήθεια τῆς τεχνολογικῆς προόδου, ἐνῶ ἀπό τήν ἄλλη μέ ἐφαρμογή κατάλληλης πολιτικῆς νά πετυχαίνει τέτοια κατανομή τῶν ε1, ε2... ἐν στούς διάφορους τομεῖς τῆς παραγωγῆς ὥστε τὸ ἄθροισμα Σεν. σν. (ν.1.2.3.) νά μεγιστοποιεῖται κάτω ἀπό τίς συγκεκριμένες συνθήκες τῆς οἰκονομίας.

Γιὰ τίς ὑποανάπτυκτες χῶρες μέ ἀνεκμετάλλευτο τὸ ἐργατικὸ δυναμικὸ τους τὸ πρόβλημα εἶναι διαφορετικόν: Πρῶτος στόχος εἶναι ἡ ἐξίσωση τοῦ πραγματικῶς ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ πρὸς τὸ ὕψος τοῦ φυσιολογικῶς ἐνεργοῦ. Ἡ ἀνακατανομή τοῦ πληθυσμοῦ στούς διάφορους τομεῖς καί ἡ βελτίωση τῶν συντελεστῶν παραγωγῆς θά πρέπει νά θαίνει παράλληλα καί σέ ἄμεση σχέση καί ἀνάλογα μέ τούς διαθέσιμους πόρους. Οἱ κατευθύνσεις αὐτῆς τῆς οἰκονομίας ἐπιβάλλουν ἄμεσα καί ἀνάλογη πολιτικὴ στίς ἐπενδύσεις παγίου κεφαλαίου. Γιατί τόσο ἡ αὐξηση τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ (δημιουργία νέων εὐκαιριῶν ἀπασχόλησης) ὅσο καί ἡ αὐξηση τῆς παραγωγικότητος (βελτίωση τῶν συντελεστῶν παραγωγῆς) εἶναι προβλήματα πού λύνονται μέ τὴ διάθεση κεφαλαίων γιὰ παραγωγικῆς ἐπενδύσεις.

Τὸ πρόβλημα ἐμφανίζεται ἔτσι ἐπιδεχόμενο ἄπειρες λύσεις - συνδυασμοὺς ἐφ' ὅσον ἔχουμε δυὸ μεταβλητῆς σέ μιᾶ ἐξίσωση. Τὴν ἀρίστη ὅμως λύση μποροῦμε νά τὴν καθορίσουμε μέ ἄλλες συνθήκες. Καί οἱ συνθήκες αὐτῆς εἶναι τὸ περιορισμένο τῶν διαθέσιμων γιὰ ἐπενδύσεις κεφαλαίων ἀπὸ τὴ μιᾶ καί ἡ ἐπιβαλλόμενη βραχυπρό-

θεσμη βελτίωση τοῦ βιοτικῶ ἐπιπέδου τοῦ Λαοῦ ἀπὸ τὴν ἄλλη. Οἱ ἐπενδύσεις πού ἀνάγονται στή βελτίωση τῶν συντελεστῶν ἀπαιτοῦν πολὺ μεγαλύτερα κεφάλαια ἀπὸ ἐκεῖνα πού ἀπαιτοῦνται γιὰ τὴ δημιουργία νέων εὐκαιριῶν ἀπασχόλησης. Ἀκόμα πολλές φορές ἡ βελτίωση τῶν μεθόδων παραγωγῆς μέσα σέ συνθήκες ἐλεύθερης οἰκονομίας δημιουργεῖ πρόσθετη ἀνεργία — τεχνολογική — πού ὅταν δὲν ἀντιμετωπισθεῖ κατάλληλα, προκαλεῖ ἀρνητικὰ φαινόμενα στήν πορεία τῆς οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης, μέ τὴ συρρίκνωση τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς, πού ὁδηγεῖ στήν φθίνουσα κυκλικὴ διαδικασία, ἢ, προκειμένου γιὰ μεγάλες χῶρες, στήν ἀναζήτηση ξένων ἀγορῶν, πολεμικῆς περιπέτειες κλπ.

Ἔτσι ἡ διαδικασία τῆς αὐξησης τοῦ ὄγκου τῆς ἐθνικ. παραγωγῆς ἐπιβάλλεται νά ἀρχίσει ἀπὸ τὴν ἐπιδίωξη τῆς ὀλοκληρωτικῆς ἐκμετάλλευσης τοῦ ἐργατικῶ δυναμικοῦ τῆς χώρας γιὰ τούς ἐξῆς λόγους: α) στενότητα διαθέσιμων πόρων, β) βελτίωση γενικῆ, καί ὄχι εἰκονικῆ, τοῦ βιοτικῶ ἐπιπέδου καί γ) γιὰ τὴν εὐνοϊκὴ ἐπίδραση πού ἔχει ἡ διεύρυνση τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς στήν παραπέρα οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη.

Ἐπενδυτικὴ πολιτικὴ καί ἀποτελέσματα 1952 - 1962

Ἐξετάζοντας συνοπτικὰ τὴν πορεία τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας στή 10ετία 52 - 62 ἀπὸ τὴν ἄποψη ἐπενδύσεων παγίου κεφαλαίου διαπιστώνει κανεὶς τὴν τέλεια ἔλλειψη κατευθυντήριας γραμμῆς. Ἔτσι τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν παρὰ τὴ σχετικὴ ἀνοδο πού παρουσίασε στὸ διάστημα αὐτὸ ἡ οἰκονομία μας νά μὴν παρουσιάζει καμμιά σχεδὸν ἀλλαγὴ διαρθρωτικῆ. Ἡ φυσιολογία τῆς παρέμεινε ἀναλλοίωτη: καθυστερημένη, ἀγροτικῆ.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 1

Σύνθεση ἀκαθαρίστου ἐγχ. προϊόντος κατὰ κλάδους (τιμαὶ 1948—61)

	1951	1953	1955	1957	1959	1961
Γεωργία	34,5	36,2	34,8	35,4	32,0	30,5
Μεταλλεῖα - Ὀρυχεῖα	0,9	0,9	1,1	1,3	1,3	1,3
Μεταποίηση	16,7	16,6	18,2	18,4	18,9	19,0
Ἐπιχ. Κοινῆς Ὁφελείας	1,1	1,2	1,2	1,5	1,7	1,9
Ἐκτελ. Ἔργων	2,9	3,2	3,7	3,8	4,8	6,0
Μεταφοραὶ - Ἐπικοινωνίαι	8,4	7,6	8,0	8,0	7,7	8,2
Ἐμπόριον	12,2	12,0	12,0	11,8	12,1	11,7
Δημ. Διοίκηση - Ἀσφάλεια	8,4	7,6	6,8	5,8	5,8	5,2
Λοιπαὶ Ὑπηρεσίαι	14,9	14,7	14,2	14,0	15,7	16,1
	100	100	100	100	100	100
Ἄκαθ. Ἐγχώρ. Προϊὸν ἐκ. δρχ.	44.028	49.902	55.453	63.452	68.422	78.434

Όπως φαίνεται από τον πίνακα 1, η πρωτογενής παραγωγή αποτελούσε το 33% στην αρχή της δεκαετίας και περιορίστηκε στο 30% στο τέλος. Η δευτερογενής παραγωγή αυξήθηκε από 16% σε 19%.

Είναι αναμφισβήτητο όμως ότι στο διάστημα τούτο οι επενδύσεις παγίου κεφαλαίου ήταν πολύ σημαντικότερες, τόσο οι δημόσιες, όσο και οι ιδιωτικές. Γιατί το αποτέλεσμα υπήρξε πενιχρό; Μια ανάλυση χονδρική μπορεί να μάς οδηγήσει στην έρ-

μηνεία. Από την άποψη κατανομής κατά τομείς, οι επενδύσεις οικόδομικές γενικά, μεταφορών και επικοινωνιών καλύπτουν πάνω από 50% του συνολικού ύψους επενδύσεων παγίου κεφαλαίου όλης της περιόδου (βλέπε πίνακα 2). Στην ίδια περίοδο και ενώ το ετήσιο ύψος των επενδύσεων στους παραπάνω τομείς θρискόταν σε διαρκή άνοδο, το ετήσιο ύψος των επενδύσεων στη μεταποίηση ακολουθεί φθίνουσα πορεία. Έτσι από 20% που ήταν το 1950 έφθασε στο 10% κατά το 1961.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 2

Επενδύσεις άκαθαρίστου παγίου κεφαλαίου κατά κλάδον

	1951		1955		1959		1961	
	Έκατ. Δρχ.	ο/ο	Έκατ. Δρχ.	ο/ο	Έκατ. Δρχ.	ο/ο	Έκατ. Δρχ.	ο/ο
Γεωργία κλπ.	977	14	632	7	2.060	16	2.970	17
Μεταλλεία	343	5	72	1	78	—	65	—
Μεταποίηση	1.418	20	955	11	1.503	12	1.905	10
Έπιχ. Κοιν. Ώφελ.	1.010	14	918	10	1.245	10	1.250	7
Μεταφ. Έπικοιν.	803	11	1.034	12	2.227	18	4.950	27
Κατοικίαι	1.808	25	3.939	45	4.075	31	4.720	26
Δημοσ. Δ)ση	58	1	202	2	252	2	350	2
Λοιπές Δραστ.	710	10	1.088	12	1.475	11	1.948	11

Από την άποψη φορέων επενδύσεων ή συμμετοχή του Δημοσίου παραμένει σχεδόν σταθερή: 36% επί του συνόλου το 1950, 37% το 1960. Το ποσοστό συμμετοχής των Δημοσίων επενδύσεων στο σύνολο, ενώ φαίνεται σε πρώτη ματιά ικανοποιητικό, αν το εξετάσει κανείς βαθύτερα, δεν μπορεί παρά να μεταβάλλη γνώμη. Για τους εξής λόγους: α) το απόλυτο ύψος

των ιδιωτικών επενδύσεων είναι εξαιρετικά χαμηλό και φυσικά δίπλα του εμφανίζεται σημαντικό το ύψος των Δημοσίων επενδύσεων, και β) στις περιπτώσεις ταχείας ανάπτυξεως υποαναπτύκτων οικονομικά χωρών όπου απαιτούνται εξαιρετικά ταχείς ρυθμοί ο ρόλος του Κράτους πρέπει να είναι αποφασιστικός τόσο σε μέγεθος όσο και σε κατεύθυνση.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 3

Ποσοστό Δημοσίων και Ίδιωτικών επενδύσεων.

	1951	1953	1955	1957	1959	1961
Ίδιωτικές επενδύσεις	68,9	70,8	75,9	70,7	74,2	62,7
Δημόσιες επενδύσεις	31,1	29,2	24,1	29,3	25,8	37,3
	100	100	100	100	100	100

Από τον πίνακα 2 βγαίνει ότι στη δεκαετία 1951 - 1960 έδαπανήθησαν συνολικά 100 δισ. δρχ. σε επενδύσεις παγίου κεφαλαίου. Ποιό ήταν το αποτέλεσμα από άποψη αύξησης του άκαθ. εθνικού προϊόντος και από την άποψη της απασχόλησης του πληθυσμού;

Δυστυχώς δεν έχουμε πλήρη και σαφή στατιστικά δεδομένα στη διάθεσή μας για να πάρουμε μια ξεκάθαρη απάντηση στο έρώτημα αυτό. Θα άρκεσθούμε μόνο σε δειγματοληπτικά στοιχεία που δίνουν όμως σοβαρές ένδειξεις για τη κατάσταση.

Στη 10ετία που είπαμε παραπάνω το

άκαθαρίστο έθνικό προϊόν αυξήθηκε από 44.028 έκατ. δρχ. σε 70.788 έκ., δηλ. έχουμε αύξηση κατά 26.760 έκ.

Το ποσοστό της μεταποίησης σ' αυτή την αύξηση του άκαθ. έγχ. προϊόντος είναι περίπου 18%, ενώ οι επενδύσεις στον τομέα αυτόν (12.891 έκ.) στην ίδια περίοδο αντιπροσωπεύουν μόνο το 13% του συνόλου των επενδύσεων. Φαίνεται δηλαδή καθαρά ότι ενώ οι επενδύσεις στη Μεταποίηση - Βιομηχανία, είναι περισσότερο αποδοτικές από τις επενδύσεις σε άλλους κλάδους, παραμελούνται άπαραδέκτα στην προσπάθεια για οικονομική ανάπτυξη. Άλλά και

οί ελάχιστες πού έγιναν δέν ήσαν συντέταγμένες σέ ένα γενικό σχέδιο μέ συγκεκριμένο σκοπό, έθνικου ένδιαφέροντος. Η άπασχόληση του πληθυσμου δέν θελιώθηκε καθόλου, άπόδειξη τρανή ό έπιτεινόμενος ρυθμός τής μετανάστευσης, πού τελευταία πήρε μορφή έθνικου κινδύνου. Η έπιδίωξη τών ιδιωτών φορέων τών έπενδύσεων στη βιομηχανία φαίνεται πώς ήταν άποκλειστικά ή συμπύεση του κόστους τών προϊόντων — ή αύξηση τής παραγωγικότητας τής έργασίας. Καί τουτο τό έπέτυχαν σέ ίκανό βαθμό σέ σύγκριση μέ τους άλλους τομείς όπως δείχνει ό παρακάτω πίνακας:

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 4

Ποσοστό αύξησης τής παραγωγικότητας κατά κλάδο (1951—1962)

Παραγωγικός κλάδος	Ποσοστό αύξησης
Πρωτογενής παραγωγή	4,6
Μεταποίηση	6,9
Κατασκευαί	5,6
Έπιχ. Κοινής Ώφελ.	5,1
Μεταφορ. Έπικοινων.	3,9
Υπηρεσίες	3,6

Καί τουτο είναι φυσικό γιατί ό ιδιώτης - φορέας στην οικονομική έπιχείρηση σαν μοναδικό σκοπό και άποκλειστικό κίνητρο έχει τό κέρδος και τό κέρδος είναι συνυφασμένο μέ την αύξηση τής παραγωγικότητας τής έργασίας και την έλάττωση του άπασχολουμένου προσωπικού. Σε περίοδο μάλιστα έντονου άνταγωνισμού ή έπιδίωξη αυτή παίρνει μορφή άληθινής σταυροφορίας. Άλλά άν αυτή ή κατεύθυνση έξεταζομένη μεμονωμένα φαίνεται σαν ώφέλιμη στην έπιχείρηση, όταν τή δεί κανείς μακροσκοπικά, φαίνεται όλέθρια. Γιατί ναι μέν παράγονται φθηνά προϊόντα, αλλά δέν υπάρχουν άγοραστές νά τά καταναλώσουν. Έδω άκριβώς θρίσκεται ό ρόλος του Κράτους τό όποίο όφείλει νά παρέμβει και νά κατευθύνει την οικονομική ανάπτυξη προς την κατεύθυνση τής γενικής ευημερίας. Η ρυθμιστική παρέμβαση του Κράτους πριν λίγα ακόμα χρόνια, έθεωρείτο άπό τους όπαδούς τής «έλεύθερης οικονομίας» σαν ίεροσυλία και έξορκιζότανε μέ κάθε μέσο. Όταν πια τά πράγματα ώθησαν την έλεύθερη οικονομία σέ άδιέξοδο οί ίδιοι όπαδοί της θέλησαν νά ποδηγετήσουν την οικονομική δραστηριότητα του Κράτους προς μία κατεύθυνση πού είναι και πάλι αντίθετη προς τά γενικότερα συμφέροντα του πληθυσμου.

Έτσι, άντι νά έπιδιωχθεί ή άνοδος του γενικού και όχι του στατιστικού βιοτικού έπιπέδου και νά διευρυνθεί ή έσωτερική άγορά πού θα δώσει την άνοδική τάση στην παραγωγική διαδικασία, ή έπίσημη πολιτική κατευθύνθηκε στη λύση τής Κοινής

Άγοράς : «Όργανώσατε έπιχειρήσεις μέ χαμηλό κόστος παραγωγής — ύπήρξε τό σύνθημα τών τελευταίων χρόνων — και άν δέν μπορείτε νά πουλήσετε στην Έλλάδα, σας προσφέρουμε την άγορά τών 200 εκατ. κατοίκων». Βλέπει δηλαδή κανείς καθαρά έδω τις τάσεις του καπιταλισμου πού ένω στις μεγάλες και ισχυρές χώρες έξελίσσεται σέ Ιμπεριαλισμό, στις μικρές κι' αδύναμες παίρνει τή μορφή ένός οικονομικού κοσμοπολιτισμου. Κατά πόσο μία τέτοια πολιτική μπορεί νά χαρακτηριστεί «έθνική», είναι μία άλλη ύπόθεση πού δέν πρόκειται νά μάς άπασχολήσει έδω. Είναι όμως ένδεικτικό τό γεγονός ότι οικονομική ανάπτυξη και έπενδύσεις είναι έννοιες χωρίς άπόλυτη αξία. Δέν έχουν δικό τους χρώμα και παίρνουν τό χρώμα εκείνου πού τις έφαρμόζει. Έτσι ή οικονομική ανάπτυξη και οί έπενδύσεις μπορεί νά είναι προς όφελος τών πολλών ή τών λίγων, τών ντόπιων ή και τών ξένων.

Τί πρέπει νά γίνει και πώς

Τό νά καταστρώσει κανείς ένα πλήρες και ολοκληρωμένο σχέδιο έπενδύσεων παγίου κεφαλαίου πού νά περιέχει κατευθύνσεις και πρόγραμμα δημόσιων και ιδιωτικών έπενδύσεων είναι μία έργασία και άρκετά δύσκολη, και πού ξεφεύγει φυσικά άπό τά πλαίσια του παρόντος. Έκείνο πού θα προσπαθήσουμε έδω είναι νά δώσουμε μερικές θέσεις για τις γενικότερες κατευθύνσεις πού θα πρέπει νά πάρει ένας τέτοιος σχεδιασμός.

Πριν άπό όλα και πάνω άπό όλα θα πρέπει έδω νά τονισθί ή σημασία τής ύπαρξης ένός σχεδίου μελετημένου σ' όλες τις λεπτομέρειες πού παρ' όλη την έλαστικότητα πού μπορεί νά προβλέπει για την έφαρμογή του, στις γενικές του γραμμές, νά είναι άυστηρό όσο και πραγματοποιήσιμο. Μέσα στο σχέδιο αυτό πρέπει νά διαγράφεται μέ σαφήνεια τόσο ό ρόλος του Κράτους σαν οικονομικού φορέα όσο και τών ιδιωτών τών όποιων ή δραστηριότητα θα ένταχθεί μέ κατάλληλα οικονομικά και άλλα μέσα στα γενικά πλαίσια του Σχεδίου. Η άναρχία τής «έλεύθερης έπιχειρηματικής δραστηριότητας» — γράφε ασύδοτης — και ό «προγραμματισμός» τύπου καταλόγου έργων ανάπτυξης θα πρέπει όριστικά νά λείψει γιατί τό κακό πού προκαλεί είναι τετραπλάσιο τών άγαθών πού έπάγεται. Μία τέτοια αντιμετώπιση του προβλήματος τελικά καταντ' εύσχημη δημιουργία ευκαιριών για πλουτισμό έπιτηδείων, ήμεδαπών ή άλλοδαπών, μέ άρνητικές συνέπειες για την οικονομία του τόπου, λόγω τών δεσμών πού δημιουργούνται.

ΣΚΟΠΟΙ: "Αν θάλουμε σαν έντελώς γενικό σκοπό του σχεδίου οικονομικής ανάπτυξης τή γενική ευημερία του Έλληνικού Λαου και συνακόλουθα την πνευματική και πολιτιστική του άνύψωση, τότε

σαν ειδικώτερος σκοπούς τῆς πολιτικῆς ἐπενδύσεων θὰ πρέπει νὰ ἐπισημάνουμε τὴν τέλεια ἐξάλειψη τῆς ἀνεργίας — φυσικὰ καὶ τὴν παλινόστηση τῶν μεταναστῶν — τὴν αὐξηση τοῦ ὄγκου τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς καὶ τὴν δίκαιη κατανομή τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, τόσο περιφερειακὰ ὅσο καὶ κατὰ κοινωνικὰς τάξεις.

α) Παραγωγικὴ ἀπασχόληση πληθυσμοῦ:

Ἡ σύνθεση τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας ἀπὸ τὴν ἀποψη παραγωγικῆς ἀπασχόλησῆς του δίνει τὴν τυπικὴ εἰκόνα τῆς ὑποανάπτυκτης κατάστασῆς τῆς.

Ἔτσι σὲ σύνολο ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ 3.660.000, ἀπασχολοῦνται στὴν:

Γεωργία, Κτηνοτροφία κλπ.	2.000.000
Μεταποίηση	480.000
Οἰκοδομὲς - Δημόσια ἔργα	770.000
Διάφορες ὑπηρεσίες.	920.000
Νέοι ζητοῦντες ἐργασία γιὰ πρώτη φορά	90.000

Καμμιά εὐρωπαϊκὴ χώρα δὲν ἐμφανίζει τέτοιο ποσοστὸ πληθυσμοῦ 55%, ἀσχολομένων μὲ τὴ γεωργία, καὶ ἐκτὸς ἀπὸ τὰλλα δὲν συμβιβάζεται καὶ μὲ τὸν ὄγκο τῆς γεωργικῆς μας παραγωγῆς. Δὲν θὰ ἦταν σωστὸ νὰ ἀποδώσουμε τὴν ἀντίθεση αὐτὴ σὲ χαμηλὴ παραγωγικότητα τῆς γεωργικῆς ἐργασίας. Ἐνα μέρος φυσικὰ ἀνήκει καὶ σ' αὐτὴν, ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερο εἶναι ἡ ὑποαπασχόληση τοῦ γεωργικοῦ πληθυσμοῦ. Μὲ μιὰ ὀρθολογικώτερη ὀργάνωση τῶν γεωργικῶν ἐργασιῶν, μὲ τὴν ἐκτέλεση ἔργων ὑποδομῆς καὶ τὴν ἐκμηχάνιση εἶναι ἀπόλυτα βέβαιον ὅτι τουλάχιστο 600.000 ἄτομα θὰ ἀποσπασθοῦν ἀπὸ τὴν γεωργικὴ παραγωγή.

Ἄν κλιμακώσουμε σὲ μιὰ 10ετία τὴ μεταβολὴ αὐτὴ, θὰ πρέπει κατὰ μέσο ὄρο 60.000 ἄτομα νὰ μεταπίπτουν ἀπὸ τὴ Γεωργία στὴ Μεταποίηση. Σ' αὐτοὺς θὰ πρέπει νὰ προστεθοῦν οἱ 90.000 νέοι ποὺ ζητοῦν γιὰ πρώτη φορά ἐργασία καὶ ποὺ θὰ πρέπει τουλάχιστον κατὰ 50% νὰ προωθηθοῦν στὴ Μεταποίηση. Κατὰ συνέπεια, θὰ πρέπει νὰ δημιουργοῦνται 105.000 νέες εὐκαιρίες ἀπασχολήσεως τὸ χρόνο καὶ φυσικὰ στὴ Βιομηχανικὴ παραγωγή. Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς συμφωνεῖ μὲ τὸν ἀριθμὸ ἐκείνων ποὺ κάθε χρόνο μεταναστεύουν. Αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτο καὶ τὸ περισσότερο ἐπιείγον καθήκον γιὰ τὴν ὑπεύθυνη ἐθνικὴ ἡγεσία. Στὸ πρῶτο στάδιο τῆς ἐκβιομηχάνισις τῆς χώρας τὴν προτεραιότητα πρέπει ἀναμφισβήτητα νὰ κατέχουν οἱ βιομηχανίες ποὺ δίνουν ἐργασία σὲ περισσότερα ἐργατικὰ χέρια. Καὶ ἐπειδὴ οἱ διαθέσιμοι πόροι εἶναι περιορισμένοι, τὸ κριτήριον γιὰ τὴν προτεραιότητα θὰ πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἀνά μονάδα ἀ-

πασχόλησης ἀπαιτούμενο πᾶν κεφάλαιον.

Τὸ δεύτερο σημαντικό κριτήριον γιὰ τὴν προτεραιότητα στὴν ἴδρυση ἢ προώθηση βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἐξασφάλιση παραγωγικῶν ἀλύσεων μὲ ὅσο γίνεται μεγαλύτερη αὐτάρκεια καὶ ἀνεξαρτησία ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, ποὺ νὰ φθάνουν μέχρι τὶς πρῶτες ὕλες ποὺ παράγονται στὴ χώρα μας.

Στὸ σημεῖον ἀκριβῶς αὐτὸ εἶναι ἐμφανὴς ἡ σπουδαιότητα τοῦ ρόλου ποὺ καλεῖται νὰ παίξει τὸ Κράτος σὰν οἰκονομικὸς φορέας, ὀργανωτὴς καὶ κατευθυντήριον ὄργανον. Τὰ μέσα ποὺ διαθέτει εἶναι μεγάλα καὶ σοβαρά. Διαθέτει κατ' ἀρχὴν κεφάλαια ἀσύγκριτα μεγαλύτερα ἀπὸ ὅποιονδήποτε ἰδιώτη ἢ ὁμάδα ἰδιωτῶν.

Δεύτερον, μπορεῖ νὰ δανειστεῖ ἀπὸ ξένα κράτη ἀσκώντας κατάλληλη πολιτικὴ μὲ τοὺς καλύτερους ὄρους, ὄρους ποὺ ποτὲ δὲν μπορεῖ νὰ ἐξασφαλίσῃ ἕνας ἰδιωτικὸς ὀργανισμὸς. Καὶ τρίτον, τὸ Κράτος σὰν ἀπρόσωπος ὀργανισμὸς εἶναι ἀπαλλαγμένος ἀπὸ τὸ κίνητρο τοῦ ἀμεσοῦ κέρδους καὶ μπορεῖ ἐλεύθερα νὰ κατευθύνῃ τὴ δραστηριότητά του στὴν ἐξασφάλιση γενικώτερων εὐνοϊκῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας, πάνω στὸ σχέδιον ποὺ ἔχει χαράξει.

Ἔτσι μπορεῖ ἐπεμβαίνοντας νὰ ἀποκαθιστᾷ τὴ συνέχεια τῶν παραγωγικῶν ἀλύσεων σὰ σημεῖα ποὺ τὸ ἰδιωτικὸ κεφάλαιον παρουσιάζει ἀδυναμία ἢ ἀπροθυμία ἢ ἀκόμα σ' ἐκεῖνα τὰ κρίρια σημεῖα ὅπου κρίνεται ὅτι ἡ ὑπαρξη ἑνὸς ἰδιωτικοῦ φορέα μὲ στενὴ κερδοσκοπικὴ πολιτικὴ θὰ ἔχει ἀρνητικὰς ἐπιπτώσεις σὲ ὀλόκληρη τὴν ἀντίστοιχη οἰκονομικὴ ἄλυσον ἢ καὶ γενικώτερα στὸ σύνολον τῆς οἰκονομίας. Τὸ ἴδιον θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ πεῖ καὶ γιὰ τὴν περίπτωση δημιουργίας ἐντελῶς νέων παραγωγικῶν ἀλύσεων μὲ ἔμπνευση τοῦ Κράτους. Πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ ὁ σωστότερος — ἴσως ὁ μοναδικός — δρόμος εἶναι ἡ ἴδρυση καὶ ἐκμετάλλευση ἀπὸ τὸ κράτος τῶν βασικῶν μονάδων κάθε κλάδου καὶ ἡ ἐνθάρρυνση καὶ «καναλιζάρισμα» τῆς ἰδιωτικῆς ἐπιχειρηματικῆς δραστηριότητος πρὸς τὴν ἀποκατάσταση τῆς παραγωγικῆς ἀλύσου, θάσει σχεδίου.

Ἡ ἴδρυση μεγάλων βασικῶν μονάδων ἀπὸ ἰδιῶτες καταλήγει πάντα σὲ κάποια ἐμπλοκὴ δυσάρεστη γιὰ τὴν οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη (βλ. Χαλυβουργικὴ Ἐλευσίνος). Μπορεῖ κανεὶς νὰ ἀναλογισθεῖ τί θὰ συμβεῖ μὲ τὶς ἐπενδύσεις Εἰ.Σ.Σ.Ο — ΡΑΡΑΣ ποὺ λόγω τοῦ μεγέθους τους καὶ τοῦ εἶδους τους, θὰ ἐλέγχουν ἀντὶ νὰ ἐλέγχονται ἀπὸ τὸ κράτος.

Τρίτον κριτήριον θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ προώθηση τῆς περιφερειακῆς ἀνάπτυξης. Ἡ περιφερειακὴ ἀνάπτυξη τῆς χώρας δὲν εἶναι μόνον ἕνα ἐπιείγον καὶ ἐπιτακτικὸ κοινωνικὸ καὶ ἐθνικὸ καθήκον· εἶναι καὶ οἰκονομικὴ ἀνάγκη. Ἡ δημιουργία περιφερειακῶν βιομηχανικῶν πυρήνων καὶ μάλιστα

μέ τοπική ειδίκευση ανάλογα με τις ιδιομορφίες της περιφέρειας (τοπικές συνθήκες, γεωργική παραγωγή, πρώτες ύλες κλπ.) θα βοηθήσει στον πιο μεγάλο βαθμό τη βαθμιαία αναδιάρθρωση της οικονομίας μας προς την κατεύθυνση της εκβιομηχάνισης. Η άπορρόφηση του υποαπασχολούμενου και άργουντος γεωργικού πληθυσμού γίνεται όμαλότερα, χωρίς να ξεκόβει από τη γη και χωρίς να δημιουργεί πρόσθετα προβλήματα με τη συσσώρευση του πληθυσμού στα μεγάλα αστικά κέντρα.

Τέλος, σε πείσμα εκείνων που το τοποθετούν πρώτο απ' όλα και πάνω απ' όλα... «έν ὄψει τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς», ὅπως κατὰ κόρον μέχρις ἐξαντλήσεως ἐπαναλαμβάνεται, θα πρέπει να ληφθεῖ ὑπ' ὄψη τὸ κριτήριον τῆς βιωσιμότητος, τῶν ὑπὸ μελέτην ἐπιχειρήσεων. Ἀναφέρω τελευταῖο τὸ κριτήριον τῆς βιωσιμότητος γιατί εἶναι ἀπόλυτα βέβαιον ὅτι ὅλες οἱ βιομηχανικὲς ἐπιχειρήσεις με ὀρθολογικὴ ὀργάνωσις καὶ εὐφυῆ καὶ χρηστὴ διοίκησις εἶναι βιώσιμες μέσα στον ἐθνικὸν χῶρον, ὅταν φυσικὰ δὲν ἔχουν προφανῶς παράλογο ἀντικείμενον. Ἀλλὰ τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι ἀρκετὰ ἀπλό. Τὸ πρόβλημα τῆς βιωσιμότητος κάτω ἀπὸ τὶς σημερινὲς συνθήκας ἔχει πάρει μιὰ καινούργια μορφή καὶ γι' αὐτὸ θα πρέπει νὰ τὸ ἐξετάσουμε πλατύτερα καὶ βαθύτερα. Ἡ ἐννοία τῆς βιωσιμότητος μιᾶς ἐπιχείρησης σὲ συνθήκας ἐλεύθερης οἰκονομίας μέσα στὰ ἐθνικὰ πλαίσια ἔχει διαμορφωθεῖ κάτω ἀπὸ τὸν ἐλεύθερον ἀνταγωνισμόν, φυσικὰ ἀνίσων μεταξὺ τῶν οἰκονομῶν, ἀλλὰ πάντως συγκρισίμων μεταξὺ τῶν σὲ μέγεθος καὶ δύναμιν σὲ τρόπον πού ἢ δραστηριότητα καὶ ἢ ἐπινοητικότητα τῶν οἰκονομικῶν φορέων μποροῦσε κατὰ κάποιον τρόπον νὰ ἀντισταθμίσει τὴν ἐνδεχόμενη μειονεκτικότητα σὲ οἰκονομικὴ δύναμιν. Ὁ ἀνταγωνισμὸς αὐτὸς εἶναι ἓνα στοιχεῖον προόδου ἀναμφισβήτητον καὶ τὸ κριτήριον τῆς βιωσιμότητος πού ἐπάγεται μπορεῖ νὰ τὸ δεχθεῖ κανεὶς σὰν ὑγιές. Ὅταν ὅμως ὁ ἀνταγωνισμὸς αὐτὸς μεταφερθεῖ σὲ διεθνὲς πεδίον καὶ κληθοῦν οἱ ἐγχώριοι νάνοι νὰ ἀντιμετωπίσουν τοὺς βιομηχανικοὺς γίγαντες τῶν μεγάλων χωρῶν πού ἴδη συνέτριψαν ἢ ὑπέταξαν ἄλλους κολοσσούς μέσα στὴν πατρίδα τους δημιουργώντας τὰ τερατόμορφα μονοπώλια, τότε πιά δὲν εἶναι ἀνταγωνισμὸς, εἶναι αὐτοκτονία. Ἡ δασμολογικὴ προστασία καὶ ἄλλα μέτρα ὅταν σωστὰ ἐφαρμόζονται παράλληλα με ἓνα συνεπὴ καὶ αὐστηρὸ ἔλεγχον τῶν προστατευομένων ἐπιχειρήσεων εἶναι μιὰ λογικὴ λύσις στὸ πρόβλημα αὐτὸ πού ἐπέτρεψε σὲ μιὰ σειρά μισοαναπτυγμένων χωρῶν νὰ προωθήσουν τὴν ἀνάπτυξίν τους. Δυστυχῶς ὅμως, ὅπως ὅλα τὰ κατ' ἀρχὴν σωστά μέτρα, στὰ χέρια ἀνικάνων κυβερνήσεων καὶ διεφθαρμένης διοικήσεως κλπ., ἡ δασμολογικὴ προστασία κατήντησε ἀντικείμενον συναλλαγῆς ἐπιτηδείων ἐπιχειρηματιῶν καὶ ἰδιοτελῶν κυβερνήτων σὲ θά-

ρος τοῦ λαοῦ γιὰ τὸν ὁποῖον ἔγινε μᾶστιγα, καὶ παρασιτισμὸς. Κατὰ συνέπειαν, ἔγινε εὐλογία ἢ ὄργη καὶ ἡ κατακραυγὴ κατὰ τῶν δασμολογικῶν φραγμῶν πού ἐπιτρέπουν τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς ἐγχώριας κατανάλωσις στὸ ὄνομα τῆς εὐημερίας τοῦ λαοῦ. Δὲν θα πρέπει ὅμως νὰ ξεχνοῦμε ὅτι ἀπέναντι στὴ Σκύλλα τῆς ἐγχώριας παρασιτικῆς «βιομηχανίας» παραμονεύει ἡ Χάρυβδις τοῦ ἐμπορομεσιτικῆς παρασιτισμοῦ πού σὲ στενὴ συνεργασία με τοὺς ξένους οἰκονομικοὺς κολοσσούς προετοιμάζουν τὴν ἄλωσιν τῆς ἐσωτερικῆς μας ἀγορᾶς, πού σήμερον ὅπως ἀποδεικνύεται καὶ ἀπὸ τοὺς ἰσολογισμοὺς πού δημοσιεύονται καὶ τὰ κέρδη πού πραγματοποιοῦν, ἔχουν ἐξελιχθεῖ στὸ σοβαρώτερον μοχλὸν τῆς οἰκονομικῆς καὶ τῆς πολιτικῆς ζωῆς τοῦ τόπου.

Στὸν ὄρον τῆς βιωσιμότητος κατὰ ἐπιχειρηματικὸν κλάδον καὶ κατὰ ἰδιαίτην ἐπιχείρησιν θα πρέπει νὰ δώσουμε ἓνα νέον νόημα.

Σὲ ἓνα καλὰ μελετημένον σχέδιον πρέπει νὰ ξεκαθαρισθεῖ ἂν καὶ κατὰ πόσον ἢ καθεστὸς γκεκριμένη βιομηχανία ἢ βιομηχανικὸς κλάδος μπορεῖ νὰ ἐξελιχθεῖ σὲ ἐξαγωγικὴν κάτω ἀπὸ τὶς σημερινὲς συνθήκας διεθοῦς ἀνταγωνισμοῦ, ὅπως τὸ ἴδιον καὶ ὀρισμένα γεωργικὰ προϊόντα. Στὶς περιπτώσεις πού θα ἀποδειχθεῖ ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ διεκδικήσουν ὀρισμένοι κλάδοι παραγωγῆς ἀνεκτὸν ἐπίπεδον διεθοῦς ἀνταγωνισμοῦ, τότε θα πρέπει νὰ διατεθοῦν ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα κεφάλαια νὰ γίνουν ὅλες οἱ ἀναγκαῖες ἐπενδύσεις γιὰ τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγικότητος.

Γιὰ τὶς ἐπιχειρήσεις αὐτὲς δὲν θα πρέπει νὰ ὑπάρχει καμμιά δασμολογικὴ προστασία. Με τὸν τρόπον αὐτὸν καὶ τὸ ἰσοζύγιον ἐξωτερικῶν πληρωμῶν θα μπορέσει νὰ βελτιωθεῖ σημαντικὰ καὶ ἡ ἐγχώρια ἀγορὰ νὰ ἐφοδιασθεῖ με φθινὰ καὶ καλῆς ποιότητος ἀγαθὰ.

Δὲν θα πρέπει ὅμως νὰ μᾶς διαφεύγει ὅτι οἱ περιπτώσεις αὐτὲς δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ὁ κανόνας, καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ περιμένουμε ἀπ' αὐτὲς οὔτε τὴν ἐκβιομηχάνισιν τοῦ τόπου οὔτε τὴν ἀνοδὸν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Δίπλα σ' αὐτὲς θα πρέπει νὰ ὀργανωθεῖ καὶ νὰ λειτουργήσῃ ὁ κύριος ὄγκος τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων πού θα ἀπευθύνονται στὴν ἐσωτερικὴν ἀγορὰν τόσο καταναλωτικῶν ἀγαθῶν ὅσο καὶ μέσων παραγωγῆς. Βιώσιμες ἐπιχειρήσεις θα πρέπει νὰ θεωροῦνται α) ὅσες στηρίζονται στὶς ἐγχώριες πρώτες ὕλες κατὰ κύριον λόγον καὶ β) ἐκεῖνες πού στὴν συγκεκριμένη παραγωγικὴν διαδικασίαν πού ἀναφέρονται ἢ «προστιθεμένη ἀξία» ἀποτελεῖ σημαντικό μέρος τῆς ἀξίας τοῦ προϊόντος, ὅταν δὲν ἰσχύει ὁ πρῶτος ὄρος ὑλικὰ ἢ μερικὰ.

Τὸ κόστος τῆς παραγωγῆς δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἀποκλειστικὸν ἔμπόδιον γιὰ ἓνα βιομηχανικὸν κλάδον ὅταν μᾶς ἐξασφαλίζει μιὰ ὅλην σειράν ἀπὸ εὐνοϊκὰς ἄλλες συνθήκας.

Στὸ σημερινὸν ἐπίπεδον οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης τῆς χώρας μας με ἔντονον τὸ αἶτη-

μα τῆς ἐκβιομηχάνισης δὲν μπορεῖ παρά νὰ γίνονται ἀνεκτὲς μεγάλες ἀποκλίσεις ἀπὸ τοὺς βέλτιστους συντελεστὲς παραγωγικότητας. Ἐκεῖνο ποὺ προέχει εἶναι ἡ ἐνεργοποίηση μέχρι τὸ μέγιστο δυνατὸ τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἡ ἀνακατανομή του στοὺς παραγωγικοὺς κλάδους κατὰ τρόπον ποὺ — σταδιακὰ φυσικὰ — ἡ ἐξίσωση (1) στὴν εἰσαγωγή τοῦ παρόντος, θὰ δώσει τὸ μέγιστο ἄθροισμα. Ἡ παραπέρα βελτίωση τῶν συντελεστῶν εἶναι ἀντικείμενο τοῦ ἀνώτερου σταδίου ἀνάπτυξης ποὺ φυσικὰ θὰ ἀκολουθήσει.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ καὶ ἐντελῶς ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὰ ἄλλα κριτήρια, θὰ θέλαμε νὰ ἐπισημάνουμε τὴν προσοχὴν ποὺ πρέπει νὰ δοθεῖ στὴ βιομηχανία μέσων παραγωγῆς (βαρεῖα βιομηχανία). Ἡ ἀνάπτυξη αὐτοῦ τοῦ κλάδου τῆς βιομηχανίας ποὺ ἀποτελεῖ τὴ σπονδυλικὴ στήλη τῆς ἐθνικῆς βιομηχανίας, παρουσιάζει πολλὰ πλεονεκτήματα: Τὸ σημαντικώτερο εἶναι, ἐπειδὴ δὲν ἀπευθύνεται ἀπ' εὐθείας στὴν κατανάλωση γιὰ νὰ ἀπαιτεῖ ἀνύψωση τοῦ καταναλωτικοῦ ἐπιπέδου γιὰ τὴν ἀπορρόφηση τῶν προϊόντων, ἡ ταχεῖα ἀνάπτυξή της ποὺ εἶναι δυνατὴ ἀκόμα ἀπὸ τὰ πρῶτα χρόνια τοῦ Σχεδίου. Ἡ προτεραιότητα στὴ βαρεῖα βιομηχανία πρέπει νὰ εἶναι ἀπόλυτη.

β) Αὐξηση Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος:

Ἐξετάσαμε παραπάνω τὴν κατεύθυνση ποὺ θὰ πρέπει νὰ πάρει ἡ πολιτικὴ ἐπενδύσεων παγίου κεφαλαίου γιὰ νὰ βοηθήσει στὴ λύση τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1 ἐθνικοῦ προβλήματος: τοῦ προβλήματος τῆς ἀπασχόλησης τοῦ πληθυσμοῦ. Ὅπως εἶπαμε ὅμως καὶ στὴν ἀρχὴ 2ος παράλληλος σκοπὸς τῆς πολιτικῆς ἐπενδύσεων θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ αὐξηση τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Τὸ ἐθνικὸ εἰσόδημα στὴ χώρα μας εἶναι ἀπαραδέκτα χαμηλό, τὸ χαμηλότερο σ' ὀλόκληρη τὴν Εὐρώπη:

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 5

Κατὰ κεφαλὴ εἰσόδημα διαφόρων χωρῶν 1960 εἰς Δολλ.

Ἑλλάς	300
Δυτ. Γερμανία	1.260
Βέλγιον	1.190
Γαλλία	1.080
Ὁλλανδία	1.040
Ἰταλία	630

Εἶναι φανερό ὅτι θὰ πρέπει τουλάχιστο νὰ διπλασιασθῇ μέσα στὴν προσεχῆ 5ετία, ἂν θέλουμε νὰ διεκδικήσουμε κάποια θέση ἀνάμεσα στοὺς εὐρωπαϊκοὺς λαούς. Τοῦτο σημαίνει ὅτι τὸ ἐθνικὸ εἰσόδημα θὰ πρέπει νὰ παρουσιάσει μέση ἐτήσια αὐξηση κατὰ 15%. Εἶναι τοῦτο δυνατό; Καὶ πῶς μπορεῖ νὰ τὸ πετύχουμε;

Σὲ πρώτη ματιὰ ἓνα τέτοιο σχέδιο φαί-

νεται πολὺ φιλόδοξο — λίγο χιμαιρικό. Ἄς τὸ ἐξετάσουμε ὅμως ἀναλυτικώτερα γιὰ νὰ ἐντοπίσουμε ἀκριβῶς τὶς δυσκολίες.

Ὁ μέσος ἐτήσιος ρυθμὸς αὐξησης τοῦ ἀκαθάρτου ἐθνικοῦ προϊόντος γιὰ τὴ 10ετία 1951 - 1960 εἶναι περίπου 6%. Ἄν τὸν ἀναλύσουμε ὅμως κατὰ κλάδους, ἔχουμε τὴν ἀκόλουθη εἰκόνα:

ΜΕΣΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΑΥΞΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Κλάδος	Μέσος ἐτήσιος ρυθμὸς %
Γεωργία	3,5
Μεταλλεῖα - Ὀρυχεῖα (Πρωτογενὴς παραγωγή)	10,5 3,7
Μεταποίηση	7,7
Ἐπιχειρ. Κοινῆς Ὁφελείας	12,0
Κατασκευαὶ	13,5
Ἵπηρεσίαι	4,2

Εἶναι προφανές ὅτι στὴ Γεωργία μὲ ὀση-
δήποτε προσπάθεια δὲν μποροῦμε νὰ πετύ-
χουμε σημαντικὰ ἀνώτερους ρυθμούς. Ἡ
ἐκμηχάνιση τῆς Γεωργίας, τὰ ἐγγειοβελ-
τιωτικὰ ἔργα, ἡ ἀναδιάρθρωση τῶν καλ-
λιεργειῶν εἶναι μακρᾶς πνοῆς ἔργα καὶ
βραδείας ἀποδόσεως, ἂν ληφθεῖ ὑπ' ὄψει
ὅτι εἰδικὰ στὴ γεωργικὴ παραγωγή ἔχουν
γίνει ἤδη μεγάλα θήματα προόδου καὶ κα-
τα ὑπ' ὄψη ὅτι τὸ γεωργικὸ εἰσόδημα ποτὲ
κάμπτονται. Ἀκόμα πρέπει νὰ ἔχουμε πάν-
τα ὑπ' ὄψει ὅτι τὸ γεωργικὸ εἰσόδημα ποτὲ
δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι σταθερὸ καὶ ἐξαρτᾶται
ἀπὸ ἀστάθμητους παράγοντες (καιρικὲς
συνθήκες κλπ.). Ἄν λοιπὸν μαζί μὲ τὰ με-
ταλλεῖα θάλομε σὰν στόχο ἓνα μέσο ρυ-
θμὸ αὐξησης 5% δὲν πρέπει νὰ θεωρηθεῖ
ὅτι θρισκόμαστε ἔξω ἀπὸ τὰ πράγματα.

Ἡ αὐξηση τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἀπὸ
τὶς κατασκευές εἶναι ἡ περισσότερο ἐντυ-
πωσιακὴ, εἶναι ὅμως ἓνα σημεῖο νοσηρότη-
τας τῆς οἰκονομίας μας. Γιὰ τὴν αὐξηση
τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ὄχι μόνον δὲν πρέ-
πει νὰ ἀποβλέψουμε στὴ συμμετοχὴ αὐτοῦ
τοῦ κλάδου, ὁ ὁποῖος ἀπορροφᾷ τὸ μεγα-
λύτερο μέρος τῶν διαθέσιμων πόρων σὲ μὴ
παραγωγικὲς ἐπενδύσεις κατὰ τὸ μεγαλύ-
τερο μέρος, χωρὶς τὸ εὐεργέτημα τῆς ἀνα-
παραγωγῆς καὶ τῆς δημιουργίας μόνι-
μων ἀπασχολήσεων, ἀντίθετα πρέ-
πει νὰ ἐπιδιωχθεῖ ἡ συγκράτηση καὶ βαθ-
μιαία συστολὴ τοῦ κλάδου αὐτοῦ ποὺ σὰν
νεοπλασματικὸς ὄγκος ἐκτείνεται καὶ τελ-
νεὶ νὰ δηλητηριάσει ὀλόκληρη τὴν οἰκο-
νομία τοῦ τόπου.

Κατὰ συνέπεια, ὁ κλάδος τῆς μεταποίη-
σης θὰ κληθεῖ νὰ ἀναλάβει σὲ μέγιστο πο-
σοστὸ τὸ θᾶρος γιὰ τὴν αὐξηση τοῦ ἐθνι-
κοῦ προϊόντος. Τὸ ἀκαθάρ. ἐγχώριο προϊόν
τὸ 1962 ἀνῆλθε περίπου στὰ 100 δισ. δρχ.
Τὸ ποσοστὸ τῆς μεταποίησης εἶναι 19% δηλ.
19 δισ. καὶ τῶν ὑπολοίπων κλάδων 81 δισ.

“Αν υπολογίσουμε για όλους τους άλλους κλάδους μέση αύξηση 6% τότε η έξ αυτών αύξηση θα είναι 4,86 δισ. Για την επιδιωκόμενη αύξηση 15%, ήτοι 15 δισ., υπολείπονται 10,14 δισ., τα οποία πρέπει να επωμισθεί ή μεταποίηση.

Δηλαδή μέσα σε μια 5ετία θα πρέπει ή μεταποίηση να αύξηθεί κατά 10 δισ. περ. τὸ χρόνο.

ΤΡΟΠΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Στά παραπάνω προσπαθήσαμε να δώσουμε μερικές κύριες γραμμές, που κατά τή γνώμη μας θα πρέπει να ακολουθήσει ή σύνταξη ενός σχεδίου στον τομέα τῶν επενδύσεων παγίου κεφαλαίου. Η κύρια γραμμή σκέψης μας ήταν μάλλον δεοντολογική. “Ηδη θα πρέπει να εξετάσουμε τὸ πραγματοποιήσιμο ενός τέτοιου σχεδίου, κυρίως ἀπὸ τήν ἀποψη τῶν διαθέσιμων πόρων.

Στήν παράγραφο για τή συμβολή τῶν επενδύσεων στήν ενεργοποίηση τοῦ πληθυσμοῦ εἶχαμε φθάσει σὸ συμπέρασμα ὅτι θα πρέπει να δημιουργήσουμε 100.000 νέες μόνιμες ἀπασχολήσεις κάθε χρόνο στή Μεταποίηση. “Αν πάρουμε σάν βάση, τὰ δειγματοληπτικά στοιχεία τοῦ Συνδέσμου Ἑλλήνων Βιομηχάνων μεταξύ 461 επιχειρήσεων Α.Ε. καὶ Π.Ε. που ἀπεικονίζουν καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλο λογαριασμό τήν ἑλληνική πραγματικότητα, βλέπουμε ὅτι ἔχουμε συνολικό πάγιο κεφάλαιο (πρὸ ἀφαιρέσεων ἀποσβέσεων) 12.750 ἐκ. Ὁ συνολικός ἀριθμὸς τῶν ἀπασχολουμένων στίς επιχειρήσεις αὐτές δὲν εἶναι γνωστός, ἂν ὅμως δεχτοῦμε ἔστω προσεγγιστικά, ὅτι ὑπάρχει ἀναλογία ἀπασχολουμένων μεταξύ τῶν 461 αὐτῶν επιχειρήσεων τοῦ δείγματος πρὸς τὰς 570 επιχειρήσεις ἄλλου δείγματος τοῦ Σ.Ε.Β. σύμφωνα μὲ τὰ στοιχεία τοῦ ὁποῖου ἀπασχολοῦνται συνολικά 80.000 άτομα, τότε θα πρέπει να συμπεράνουμε ὅτι στίς 461 επιχειρήσεις μὲ πάγια στοιχεία 12.750 ἐκ. ἀπασχολοῦνται 64.000 άτομα περίπου.

Κατὰ συνέπεια, τὸ ἀπαιτούμενο πάγιο κεφάλαιο για κάθε μονάδα ἀπασχόλησης σὲ επιχειρήσεις μικρῆς καὶ μεσαίας δυναμικότητας, στίς μεγαλύτερες πάντως ὑπάρχουσες μέσα στον ἑλληνικό χῶρο, ἀπαιτεῖται ἐπένδυσις ὕψους περίπου 200.000 δρχ. Καὶ για τὶς 100.000 ἀπασχολήσεις εἶναι ἀπαραίτητο να ἐκτελοῦνται ἐπενδύσεις 20 δισ. κάθε χρόνο, ἀποκλειστικά στή μεταποίηση.

Ἡ ἐπίπτωση τῆς νέας αὐτῆς ἀπασχόλησης σὸ σχηματισμὸ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος θα εἶναι ἡ ἀκόλουθη: “Αν ἡ ἡμερήσια ἀμοιβή κάθε ἀπασχολούμενου σὺν τήν ὑπερ-ἀξία υπολογισθεῖ σὲ 80 δρχ. καὶ ἀφαιρεθεῖ ἀπὸ αὐτὸ 20 δρχ. που κατὰ τεκμήριο παρήγε πρὶν σάν ὑποαπασχολούμενος, τότε οἱ νέες αὐτές ἀπασχολήσεις θα προσφέ-

ρουν σὸ ἐθνικό προϊόν ποσὸν ἴσο πρὸς $100.000 \times 60 = 6.000.000$ τὴν ἡμέρα ἢ 18 δισ τὸ χρόνο. Τὸ ἀποτέλεσμα δηλαδή εἶναι μεγαλύτερο ἀπὸ τὸν ἐπιδιωκόμενο σκοπὸ, τοῦ διπλασιασμοῦ δηλαδή τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος σὲ μιὰ 5ετία.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

“Ας ἔλθουμε τώρα σὸ σοβαρῶτερο σημείο, τήν ἐξεύρεση τῶν πόρων για τήν πραγματοποίηση.

Κατὰ τὸ ἔτος 1961 τὸ συνολικό ὕψος τῶν επενδύσεων ἀνῆλθε σὲ 25 δισ περίπου. Ἡ ἀνάλυσή τους κατὰ κλάδους εἶναι ἡ ἀκόλουθη:

Ἄγροτ. Οἰκονομία	3058	12,4
Μεταλεῖα - Ὀρυχεῖα	104	0,42
Μεταποίηση	1620	6,57
Ἐνέργεια	1175	4,76
Μεταφορὰ ἐπικ.	11210	45,20
Οἰκισμὸς	5090	20,6
Δημ. Διοίκηση	287	1,16
Λοιπαὶ Δραστηρ.	2186	8,85
Σύνολο	24730	100

Ἀπὸ τὸ σύνολο αὐτὸ τῶν επενδύσεων τὸ 31,5%, ἢτοι 7,5 δισ. περίπου εἶναι δημόσιες καὶ τὸ ὑπόλοιπο ἰδιωτικές.

Βλέπει ἀμέσως κανεὶς ὅτι ὑπάρχει μιὰ τεράστια δυσκολία ὅταν τὸ σύνολο τῶν επενδύσεων ἰδιωτικῶν καὶ δημοσίων σὲ ὅλους τοὺς κλάδους ἀνέρχεται σὸ ποσὸ τῶν 25 δισ. περίπου να ζητᾶμε 20 δισ. επενδύσεις μόνο στή μεταποίηση.

Ὡστόσο τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι ἄλυτο. Δυὸ εἶναι οἱ πηγές ἀπὸ τίς ὁποῖες μπορούμε να ἀντλήσουμε κεφάλαια: α) ἐσωτερικοὶ πόροι καὶ β) ἐξωτερικὲς δυνατότητες.

α) Ἐσωτερικοὶ πόροι: Εἶναι γνωστὴ ἡ γενικὴ ἐξίσωση τῆς οἰκονομίας:

$$\Delta = K + A$$

Δ = διαθέσιμον εἰσόδημα

K = κατανάλωση

A = ἀποταμίευση.

Προφανῶς τὰ κεφάλαια για τὶς επενδύσεις θα τὰ ἀναζητήσει κανεὶς σὸν ὄρο A : τήν ἀποταμίευση. Κατὰ συνέπεια, θα πρέπει να συμπιεσθεῖ ὁ ὄρος K για να αύξηθεῖ τὸ διαθέσιμον A .

Σ' αὐτὸ ὅμως μπορεῖ να καταφύγει κανεὶς μόνο ὅταν τὸ σύνολο τῶν διαθέσιμων επενδύονται παραγωγικά. Στήν περίπτωσή μας, στήν Ἑλλάδα, δὲν συμβαίνει αὐτό.

Τὸ σύνολο τῶν καταθέσεων, Δημοσίου καὶ ἰδιωτῶν, ἐμφανίζει ἕνα σταθερὸ ρυθμὸ αύξησης 7 δισ. τὸ χρόνο καὶ τὸ 1963 ἀνερχόταν σὲ 45 δισ. περίπου. Ὑπολογίζοντας ἀκόμη σὲ μιὰ αύξηση τοῦ A που θα προέλθει ἀπὸ τήν αύξηση τοῦ Δ κατὰ τὰ ἐπόμενα χρόνια τοῦ Σχεδίου (κρατώντας σταθερὴ κατανάλωση « K ») μπορούμε να δεχθοῦμε για τὰ πρῶτα χρόνια μιὰ μείωση τῶν παγίων διαθέσιμων.

“Έτσι μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τα 7 δισ. (τήν αύξηση τών ετήσιων καταθέσεων) συν 3 δισ. τὸ χρόνο ἀπὸ τὸν συνολικὸ ὄγκο τῶν καταθέσεων γιὰ τὰ πρῶτα χρόνια, μέχρις ὅτου μπορεῖ νὰ ἀντικατασταθοῦν ἀπὸ τὸ ἀυξανόμενον περίσσευμα, δηλαδή 10 δισ. ἐτησίως. Ὑπολείπονται ἀκόμα 8,5 δισ.

Στὴν κατανομὴ τῶν ἐπενδύσεων, ὅπως φαίνεται στὸν παραπάνω πίνακα, ὁ οἰκισμὸς καὶ μεταφορὲς (περιλαμβάνονται αὐτοκίνητα κάθε χρήσης), συμμετέχουν μὲ 16.300 δισ. Ἀπὸ τὸν ἔλεγχο καὶ τὸν περιορισμὸ τους μποροῦν εὐκόλα νὰ ἐξοικονομηθοῦν τὰ 3,5 δισ., ὁπότε μένει ἀκάλυπτο ἓνα ποσὸν 5 δισ. τὸ χρόνο. Τοῦτο εἶναι ἀναπότρεπτο νὰ καλυφθεῖ μὲ ἐξωτερικὴ βοήθεια ἢ δανεισμὸ.

β) Ἐξωτερικὸς δανεισμὸς: Εἶδαμε παραπάνω ὅτι καὶ ἂν ὅλα τὰ ἄλλα ἐξασφαλισθοῦν ἢ ἐξωτερικὴ βοήθεια εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ ἓνα τέτοιο σχέδιο ραγδαίας ἐκβιομηχάνισης. Ἄλλωστε καὶ ἀπὸ πείρα γνωρίζουμε ὅτι σὲ ὅλες τὶς περιπτώσεις ἀνάπτυξης καθυστερημένων περιοχῶν ἢ ἐξωτερικὴ βοήθεια ἔπαιξε πρωτεύοντα ρόλο. Ἰδιαιτέρα θὰ πρέπει νὰ προσέξουμε τὸ εὐνοϊκὸ διεθνὲς κλίμα ποῦ ἔχει δημιουργηθεῖ στὰ μεταπολεμικὰ χρόνια γιὰ ἀνάπτυξη τῶν ὑποανάπτυκτων περιοχῶν μὲ βοήθεια τῶν ὑπερανπτυγμένων. Πρὶν τὸν τελευταῖο πόλεμο ὅταν τὸ παγκόσμιον καπιταλιστικὸ σύστημα κυριαρχοῦσε σὲ ὀλόκληρη τὴ παγκόσμια ἀγορὰ ἢ ἐκβιομηχάνιση - ἀνάπτυξη μιᾶς καθυστερημένης περιοχῆς ἦταν κάτι ἀδιανόητο. Οἱ μεγάλες καπιταλιστικὲς χῶρες ἔδιναν δάνεια σὲ μικρὰ κράτη γιὰ ἀγορὰ καταναλωτικῶν ἀγαθῶν ἢ ἐκτέλεση ἔργων, ποτὲ ὅμως δὲν ἐξῆγαν κεφαλαιουχικὰ ἀγαθὰ, γιὰ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη. Ἀπὸ τὴ στιγμή ὅμως ποῦ ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ μιὰ σειρά ἀπὸ ἐξαρτημένες καὶ ὑπόδουλες γῶρες ἀνέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν τους καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸ Σοσιαλιστικὸ στρατόπεδο ἀπέκτησε τέτοια οἰκονομικὴ ἰσχύ ὥστε νὰ μπορεῖ νὰ παρέχει βοήθεια οἰκονομικὴ σὲ κάθε αἰτοῦντα, καὶ μάλιστα σὲ τεχνικὸ ἐξοπλισμὸ γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς ἐγχώριας βιομηχανίας, ἀπὸ τότε καὶ γιὰ καθαρὰ πολιτικούς λόγους ἄρχισε ἓνα εἶδος ἀνταγωνισμοῦ μεταξὺ τῶν οἰκονομικῶν κολοσσῶν μὲ ἀντικείμενον τὴν τοποθέτηση κεφαλαίων σὲ ἡμιανάπτυκτες χῶρες. Ἡ ἐξασφάλιση φυσικὰ πολιτικῆς ἐπιρροῆς εἶναι κοινὸ γνώρισμα τῶν ἐπιδιώξεων καὶ τῶν δύο πλευρῶν, πέραν ὅμως αὐτοῦ τὸ εἶδος καὶ ἡ μορφή τῆς ἐπιρροῆς αὐτῆς παρουσιάζουν τεράστιες διαφορὰς.

“Έτσι ἐνῶ ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ καπιταλιστικοῦ κόσμου μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὶς Ἠνωμένες Πολιτεῖες ὁ σκοπὸς τῆς ἐξωτερικῆς βοήθειας φαίνεται νὰ ἀποβλέπει στὸ δυνάμωμα, τὴ στήριξη ἢ καὶ τὴ δημιουργία ἀκόμα ὅπου δὲν ὑπάρχει (Βελγ. Κογκο) μιᾶς μεγαλοαστικῆς τάξης μὲ κοσμοπολιτικὲς τάσεις ποῦ νὰ μπορεῖ νὰ ἐλέγχεται

ἀποτελεσματικὰ καὶ μέσω αὐτῆς οἱ ἀντίστοιχες κυβερνήσεις, ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ, τὴ σοσιαλιστικὴ, ἢ προσπάθεια κατατείνει στὸ νὰ ἀναπτυχθοῦν ἀνεξάρτητες ἐγχώριες οἰκονομικὲς δυνάμεις χωρὶς δεσμοὺς ἐξάρτησης ἀπὸ τὶς κεφαλαιοκρατικὲς δυνάμεις. Κάτω ἀπὸ αὐτὰ τὰ δεδομένα ὑπάρχει εὐρεῖα δυνατότητα γιὰ ἐξεύρεση ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ πόρων γιὰ τὴ χρηματοδότηση καὶ πιὸ φιλόδοξου ἀκόμα Σχεδίου.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ: Στὰ παραπάνω κάναμε μιὰ σύντομη ἐκθεση σκέψεων, γιὰ τὴν κατάστρωση καὶ ἐφαρμογὴ ἑνὸς σχεδίου ἐπενδύσεων γιὰ μιὰ ραγδαία ἐκβιομηχάνιση τοῦ τόπου.

Μέσα στὶς σκέψεις αὐτὲς ὑπάρχει πάντα λίγο - πολὺ μιὰ ἀφαίρεση: ἡ κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ πλευρὰ τοῦ προβλήματος. Καθὼς ὅμως τὰ κοινωνικά, οἰκονομικά καὶ πολιτικὰ φαινόμενα θρῖσκονται σὲ μιὰ διαρκῆ καὶ στενὴ ἀλληλεπίδραση εἶναι δυνατό, μονιμοποιώντας τὴν ἄγνοια τῶν πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν φαινομένων, κατὰ τὴν ἐξέταση τῶν οἰκονομικῶν, νὰ πάρουμε μιὰ ἀσπόνδυλη εἰκόνα ποῦ δὲν θὰ μᾶς βοηθήσει καθόλου στὴ μελέτη τῶν προβλημάτων μας.

Ἦδη ἀναπτύσσοντας τὶς σκέψεις μας, ἀπὸ τὶς πρῶτες γραμμὲς διαφαίνονται σαφεῖς ἀντιφάσεις, ἀπὸ καθαρὰ οἰκονομικῆς πλευρᾶς, στὴν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων: α) Ἡ ἐξεύρεση πόρων τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἡ αὐξηση τῶν διαθεσίμων σὲ σχέση μὲ τὴ κατανάλωση: θὰ δεχθῆ ὁ Λαός, καὶ ὑπὸ ποῖου ὄρου, νὰ ὑφίσταται θυσίες σήμερα γιὰ ἓνα καλύτερο αὔριο; Ποιὸς θὰ τοῦ ἐγγυηθῆ ὅτι τὸ ὑστέρημά του θὰ ἐπενδυθῆ καλῶς ὥστε νὰ ἀπολαύσει αὐτὸς μελλοντικὰ τὴν ἀπόδοσή του καὶ δὲν θὰ τὸ ἰδιοποιηθεῖ κάποιος ἄλλος;

β) Ὅπως εἶδαμε παραπάνω, σοβαρὸ ρόλο στὴν ἐκβιομηχάνιση θὰ παίξει ἡ στροφή τῆς ἰδιωτικῆς ἐπιχειρηματικῆς δραστηριότητος πρὸς παραγωγικὲς ἐπιχειρήσεις καὶ ἡ ἐγκατάλειψη μεθόδων εὐκόλου πλουτισμοῦ. Φυσικὰ στὶς συνθήκες ἐλεύθερης οἰκονομίας, ὁ μόνος τρόπος εἶναι ἡ ἐξαφάνιση τῶν εὐκαιριῶν πλουτισμοῦ ἀπὸ μὴ παραγωγικὲς ἐργασίες. Γιὰ παράδειγμα ἀναφέρουμε μιὰ περίπτωση.

Ἡ σοβαρώτερη, κυριολεκτικὰ, πληγὴ τῆς οἰκονομίας μας εἶναι τὸ ἐμπόριο τῆς γῆς καὶ τὰ συναφῆ ποῦ ἀποτελεῖ μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ σημαντικὲς τροχοπέδες τῆς οἰκονομίας μας. Ἡ ἀσύστολη κερδοσκοπία ποῦ διεξάγεται μὲ ἄξονα τὸ ἐμπόριο τῆς γῆς, ὄχι μόνον ἀπομαστεύει τὴν ἐθνικὴ οἰκονομία πρὸς ὄφελος μερικῶν παρασίτων, ἀλλὰ καὶ ἀποπροσανατολίζει τὸν πληθυσμὸ ἀπὸ τὸν ὀρθὸ τρόπο τῆς ἀποταμίευσης καὶ τὸν τρέπει πρὸς τὶς μὴ παραγωγικὲς ἐπενδύσεις ἀκινήτων, ποῦ ἀποδεικνύονται ὅμως ἄρκετὰ προσοδοφόρες, λόγω τῆς ἀλματικῆς ἀνατίμησής των ποῦ προέρχεται, ἐκτὸς

ἀπὸ τὰ ἄλλα, καὶ ἀπὸ ἔργα ποῦ πληρῶνει ὁλόκληρος ὁ Λαός. "Ἐτσι, ἔχουμε πέσει σὲ ἓνα φαῦλο κύκλο, ἀπὸ τὸν ὁποῖο μόνο μὲ ριζικά μέτρα μπορούμε νὰ θγοῦμε. Ποιός θὰ μπορέσει νὰ ἀγνοήσει τὰ πανίσχυρα δημιουργημένα συμφέροντα γιὰ νὰ φέρει τὴν οἰκονομία στὴν παραγωγική κοίτη τῆς μὲ τὴν ἀναπαραγωγική διαδικασία;

γ) Ἡ ἐξωτερική βοήθεια εἶδαμε ὅτι εἶναι ἀπὸ τοὺς σημαντικούς κρίκους στὴν προσπάθεια γιὰ τὴν ἐκβιομηχάνιση τοῦ τόπου. Ἡ ἐξασφάλισή τῆς ὅμως ἀπαιτεῖ κατάλληλους χειρισμούς στὴν ἐξωτερική πολιτική τῆς χώρας. Ἡ πρακτική τῶν διεθνῶν σχέσεων ἔχει ἀποδείξει ὅτι τέτοιους χειρισμούς μὲ ἄριστα ἀποτελέσματα μπορούν νὰ κάνουν μόνο πραγματικά ἀνεξάρτητες κυβερνήσεις, ἀπηλλαγμένες ἀπὸ δεσμεύσεις καὶ πολιτικά «ταμποῦ». Ποιός θὰ τολμήσει νὰ χαράξει μιὰ πραγματικά νέα ἐξωτερική πολιτική, πραγματικά ἐθνική,

ποῦ θὰ μᾶς ἐξασφαλίζει τὸ μάξιμουμ τῆς ἐξωτερικῆς βοήθειας μὲ τὸ ἐλάχιστο τῶν πολιτικῶν δεσμεύσεων;...

Τὰ ἐρωτήματα αὐτά, μερικά σημαντικά μέσα σὲ ἄρκετὰ ἄλλα μᾶς ἄγουν στὴ σκέψη ὅτι οἱ δυσκολίες τοῦ ἔστω ἄρκετὰ φιλόδοξου σχεδίου γιὰ τὴν γοργή ἐκβιομηχάνιση τῆς χώρας, δὲν εἶναι τόσο ἀντικειμενικές. Οἱ σοβαρώτερες δυσκολίες εἶναι ὑποκειμενικές. Οἱ ἀντικειμενικές δυσχέρειες, ὅσες κι' ἂν εἶναι, ὅποιες κι' ἂν εἶναι, δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἀνυπέρβλητες.

Ἐκεῖνοι ποῦ χειρίζονται ὑπεύθυνα τὶς τύχες τοῦ ἔθνους θὰ πρέπει νὰ καταλάβουν καλά ὅτι ἡ ἀλλαγὴ αὐτὴ — ἡ ἐκβιομηχάνιση — εἶναι ἱστορική ἐπιταγή. Ἡ ἀδυναμία τους νὰ τὴν ἐπιτελέσουν θὰ σημαίνει καταδίκη τους, γιατί, φυσικά, τὸ ἔθνος δὲν μπορεῖ νὰ καταδικασθῆ σὲ ἀφανισμό.

Ἐκυκλοφόρησε

Τὸ 70 τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Μὲ πλούσια ἐπίκαιρη καὶ

ἐκλεκτὴ ὕλη

σελίδες 100 δρχ. 10

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "Α. ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ,"